

Skutočnosti a niekoľko myšlienok o pestovaní kukurice na zrno v roku 2023

Pestovanie kukurice na zrno zaznamenalo výrazný pokles hektárovej výmery, medzi rokom 2021-2023.

Rok 2021 Výmera pestovanej kukurice na zrno bola 203,165 ha, celková úroda 1600000 ton, čo predstavuje úrodu z jedného ha 7,86 tony.

Priemerný vývoz do zahraničia kukurice na zrno za posledných 5 rokov bol 460000 ton.

Rok 2022 Výmera zasiatej kukurice na zrno bola 176000 ha, z toho pozberanej bolo 158700 ha, s úrodou 683700 ton, čo predstavuje úrodu z jedného ha 4,3 tony. Táto úroda bola najnižšia za posledných 15 rokov.

Rok 2023 Zasiata plocha kukurice na zrno bola 141000 ha, odhad úrody podľa Štatistického Úradu bol 7,6 tony z jedného ha, s produkciou 1067000 ton.

Rozdiel pestovaných ha kukurice na zrno medzi rokom 2021-2023 je 62165ha.

Hlavné príčiny poklesu pestovateľskej plochy kukurice na zrno:

- Výrazné zvýšenie cien energií- kukuricu a jej technologický postup vyžaduje dosúšať na 14%-nú vlhkosť-kompenzácia cien za roky 2021 až 2023 neboli, ale extrémne teploty spôsobili, že kukurica sa dosušovala iba o 4-5%. Pri dlhodobom sledovaní bolo potrebné dosušanie v priemere 8-10% - čo by pri súčasných cenách kukurice tvorilo vysoký náklad na jednu tonu produkcie.
- Extrémne sucho v roku 2022, nedostatok zrážok v dobe opelenia – závlahy takmer žiadne, iba na osivovú kukuricu.
- Zložitý predaj kukurice na zrno na domácom a zahraničnom trhu
- Veľmi nízka úroda kukurice z jedného ha v r.2022 – 4,3 tony, čiastočné a žiadne odškodnenie pestovateľov, ktorí mali úrodu pod 3,5 tony z jedného ha a nemali živočíšnu výrobu. Pestovatelia s tak nízkou úrodou spĺňali Schému štátnej pomoci na náhradu škôd vypracovanú Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka platné do roku 2025.

- Nákup 400000 ton ukrajinskej kukurice v r.2022, čo zapríčinilo takmer nepredajnosť domácich pestovateľov kukurice
- Nízke predajné ceny kukurice nepokrývajú ani náklady.
- Znižovanie spotreby kukurice ŽV, v spracovateľskom priemysle, žiadny veľký mlynárenský podnik na výrobu kukuričnej múky.

Kukurica má výrazný národohospodársky význam. Je dôležitá pre ŽV v chove hospodárskych zvierat.

V potravinárskom priemysle : výroba izoglukózy, sirupov, detskej výživy, jogurtov, výživových doplnkov, škrobu, kukuričného oleja

Cukrová kukurica sa využíva v rôznych podobách.

Vo farmaceutickom priemysle, na výrobu liekov, nakoľko kukurica nie je alergén.

V papierníckom priemysle pre rôzne druhy papiera.

Na výrobu bioetanolu.

V niektorých krajinách sveta tvorí významnú potravinu .

Je surovinou pre mlynárenský priemysel.

V rôznych odvetviach národného hospodárstva, ako náhrada plastov, izolátorov do rozvodných sústav el. energie a ďalších okolo 500 druhov výrobkov.

Pestovanie kukurice na zrno v roku 2023.

Pri výseve kukurice na zrno sa zvýšil podiel kukuríc s nižším Fao skupín na úkor vyšších Fao skupín.

Májové výdatné zrážky napriek celým územím Slovenska od 55 mm-100mm zabezpečili dobré zapojenie dobre založených porastov.

Jún, kedy prebiehalo založenie klasov a začiatok opeľovania, taktiež celkové zrážky od 41mm až po 88mm výrazne napomohli napriek celým Slovenskom k príprave porastov na opeľovanie. Tento stav vlhky v pôde ukazuje aj Integrovaný systém pre sledovanie sucha, zo dňa 25.6. 2023 v celej kukuričnej oblasti – ako bez rizika sucha.

Júl – čo je rozhodujúci mesiac pre opeľovanie zrna v klase, keď na západnom Slovensku napršalo v priemere 48mm, na strednom Slovensku 60 mm a na východnom Slovensku 76mm. Tieto zrážky napršali v čase, kedy významne ovplyvnili priebeh opeľovania. Integrovaný systém sucha dňa 9.7. zaznamenal v Podunajskej nížine, až po R. Sobotu stav začínajúceho sucha aj čiastočne na východnom Slovensku. Tento stav pretrvával aj 16.7. Úroda kukurice by mohla byť 9-10 ton z ha nebyť vysokých horúčav a stavu začínajúceho sucha. Dosiahnutá úroda podľa monitoringu SPPK a Agrárnej komory Slovenska zaznamenali úrodu 7,8 tony z ha. Podľa Štatistického úradu SR odhad úrody kukurice na Slovensku predpokladal úrodu 7,6 tony z ha. V tomto období, ak by boli závlahy a časť porastov by sa

zavlažila ,mohli by byť vyššie úrody. Koncom júla už pršalo, ale kukurica už tieto dažde nezúžitkovala nakoľko horúčavy urýchlili jej uschýňanie. 6.8. už celé Slovensko bolo v štádiu bez rizika sucha. Konečné vyhodnotenie úrody kukurice vydá ŠÚ SR po 30.3.2024

Rozdelenie úrody 2023

Potravinárska kukurica 250 000 ton

Krmná kukurica 330 000 ton

Osivová kukurica 10 000 ton

Výroba etanolu 350 000 ton

Spolu 940 000 ton

Výroba kukurice 1064 000 ton

Tento stav ukazuje, že Slovensko je v roku 2023 sebestačné na 113%

Z výmery 1300 000 hektárov ornej pôdy, Slovensko pestuje včetně silážnej kukurice 200 000 ha kukurice, čo predstavuje iba 15,38%

U.S.A z obilovín pestuje kukuricu na 85% z plôch, Brazília na 79% z obilovín a Čína na 43% obilovín. Čiže v týchto krajinách je kukurica na prvom mieste z pestovaných obilovín. Údaje sú z Food and Agriculture Administration.

Pre zvýšenie produkcie kukurice na zrno by bolo potrebné výrazne zvýšiť produkciu živočíšnej výroby ale aj spracovateľský potravinársky priemysel a následne žiadať od obchodných reťazcov vyššie zastúpenie slovenských potravín. Táto požiadavka si ale vyžaduje veľké finančné náklady do objektov živočíšnej výroby, technológií a obnovenie spracovateľských kapacít potravinárskych výrobkov. Taktiež by bolo potrebné vybudovať alebo prerobiť technológiu na mlenie múky z kukurice.

Vhodným doplnkom zvýšenia pestovaných plodín je a bude sa rozširovať cirok na zrno. Dňa 29.11.2023 bola významná konferencia v Nitre, kde bola problematika pestovania ciroka na zrno prezentovaná. Zástupca ZPSK sa aktívne tejto konferencie zúčastnil.

Konferenciu zorganizovala spoločnosť Lidea.

Ing. Ladislav Moravčík

Predseda predstavenstva Zväzu pestovateľov a spracovateľov kukurice